Malokarpatský vlastivedný náučný chodník, I. úsek Lamač – Kačín

Kraj:	Bratislavský
Okres:	Bratislava IV
Geomorfologická jednotka:	Malé Karpaty
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty
Prístup:	bus MHD Bratislava, Bakošova a pešo 350 m severozápadne po Podlesnej a Havelkovej ul.
Východisko:	Bratislava-Lamač, Havelkova ul.
Trasa:	Bratislava-Lamač: Havelkova ul. – plošinami Klanca a Predného vrchu – rázcestie Pod Kačínom – Kačín
Dĺžka, prevýšenie:	3,1 km, prevýšenie 135 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	11
Náročnosť:	nenáročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, geovedné, historické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Druhé dve tretiny trasy vedú súbežne s červenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 1990, ? čiastočná obnova

Aktuálny stav (2021): Štyri informačné panely chýbajú, zvyšné sú čiastočne zrevitalizované.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesné spoločenstvo majiteľov urbáru a lesnej spoločnosti Bratislava-Lamač, p. s.

Poznámky: (1) Trasa náučného chodníka nie je v teréne vyznačená. (2) Stredná tretina trasy je súbežná s druhou polovicou trasy náučného chodníka Karpatská včela.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie v obmedzenej miere – obsah zachovaných informačných panelov je stručný, časť panelov úplne chýba.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Lamač. Rozlohou najmenšia mestská časť Bratislavy v jej severozápadnej časti v okrese Bratislava IV ležiaca na juhozápadných svahoch Pezinských Karpát nad Lamačskou bránou – tektonickou zníženinou oddeľujúcou ich od Devínskych Karpát. Jej súčasťou sú miestne časti Podháj a Rázsochy. Dnešná obec bola založená v 16. storočí chorvátskymi kolonistami a bola poľnohospodárskou a ovocinárskou zásobárňou pre bratislavské trhy. Od počiatku má i vinohradnícku tradíciu. Názov svedčí o historickej ťažbe kameňa. V roku 1946 sa stala súčasťou Bratislavy. Historickým centrom je Vrančovičova ulica, na ktorej stojí dominanta – funkcionalistický rímskokatolícky farský kostol svätej Margity, postavený v rokoch 1947 – 1951 na mieste staršieho menšieho kostola zo 16. storočia podľa návrhu architekta Milana Michala Harminca s mozaikovým obrazom sv. Margity Uhorskej od akademického maliara Ernesta Zmetáka na priečelí. K ďalším pozoruhodnostiam patria napr. v areáli kostola stojaci pomník padlým v prvej a druhej svetovej vojne od Alojza Rigeleho (1928), viaceré pomníky rakúsko-pruskej vojny, barokova morová kaplnka svätej Rozálie (1682), Míľnik Sovietskej armády – pamätník oslobodenia Bratislavy (1960 akad. sochár L. Snopek).

Bitka pri Lamači 22. júla 1866. Posledná bitka v prusko-rakúskej vojne, ktorá začala v júni 1866 na pruských hraniciach v severných Čechách, pokračovala najväčšou bitkou pri Hradci Královém a vyvrcholila pri Lamači. Rakúske jednotky mali na ochranu prístupových ciest od severozápadu pred Bratislavou vytvorený obranný val od Devínskej Kobyly po Hrubú pleš. Útok Prusov s cieľom dobyť Bratislavu, ako významné strategické miesto pred Viedňou, začal ráno silnou delostreleckou paľbou na Dúbravku a Lamač a pokračoval ich obchvatom lesmi cez Železnú studničku smerom na Kamzík. Rozhodujúci boj sa strhol pri hostinci Slamená búda na Kolibe, ktorý však napoludnie zastavili biele zástavy a zvony už predpoludním oznámeného predbežného prímeria uzavretého v Mikulove. Viaceré pomníky súvisiace s touto bitkou sú v oblasti Lamača, Dúbravky a Kamzíka (viac v textoch náučného chodníka Karpatská včela).

Kačín. Lokalita pri rovnomennej horárni v mestskom lesoparku v Malých Karpatoch v severozápadnej časti Bratislavy na styku jej mestských častí Lamač a Nové Mesto v rámci rozsiahlych rozvodných plošín medzi Hrubým vrchom a Predným vrchom v nadmorskej výške okolo 330 m. V území dubovo-hrabových a bukových lesov s enklávami lúk sa nachádza oddychovo-rekreačný areál s lavičkami, pavilónmi, kamennými symbolickými prvkami, detským ihriskom, ohniskami na opekanie a grilovanie a toaletami. Jeho úprava v roku 2010 vznikla na základe projektu využívajúceho geomantické princípy. V okolí je lesný bufet Lesanka (so + ne), futbalové ihrisko a dva domčeky na strome. Lokalita je

hviezdicovo prístupná turistickými chodníkmi, lesnými asfaltovými cestami, náučnými a cyklistickými trasami, v letnom období aj linkou MHD (bus č. 43 z Patrónky, resp. Železnej studničky).

Kaverny z prvej svetovej vojny. Bývalé delostrelecké betónové podzemné kryty a sklady munície v lesoch o. i. aj v oblasti Hornej Mlynskej doliny a vrchu Kamzík. Boli vybudované v rokoch 1914 – 1915 na obranu jediného pevného mosta v Bratislave cez Dunaj – mosta Františka Jozefa I. –, aby ruská armáda postupujúca zo severu cez Karpaty neprenikla cez Slovensko do Rakúsko-Uhorska (do Viedne, Budapešti) či na Moravu. Kaverny boli stavané tak, aby bolo vidieť z jednej na druhú. V priamom boji využité neboli, ruské vojská boli zatlačené späť. Celkovo je kaverien v oblasti Bratislavy (Devínska Kobyla – Kamzík) viac ako tridsať, miestami sú dnes dobre viditeľné v teréne. Dobrovoľníci niektoré z nich postupne čistia a sprístupňujú verejnosti.

Železná studnička (historicky Železná studienka, nem. Eisenbrünnl, maď. Vaskutacska). Prímestská rekreačno-oddychová lokalita bratislavského lesoparku v severozápadnej časti Bratislavy v Hornej Mlynskej doline v oblasti ústia Bystričky, pritekajúcej od Kačína, do Vydrice. Ďalšie info – v textoch k náučnému chodníku Červený most – Železná studienka – Kamzík.

Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty. Chránené územie vyhlásené v roku 1976 v troch izolovaných areáloch na väčšine územia jadrového pohoria Malé Karpaty medzi Devínom a Novým Mestom nad Váhom na juhozápadnom Slovensku. Horské územie – väčšinou náhle sa dvíhajúce z oboch susediacich nížin – s nadmorskými výškami kulminujúcimi vrchom Záruby (768 m) nad Smolenicami budujú najmä žuly, vápence, kremence, fylity a amfibolity. Nachádza sa tu osem krasových oblastí s približne 300 jaskyňami, z ktorých je jediná sprístupnená so sprievodcom (Driny) a dve neveľké (Deravá skala a Veľká pec) sú verejnosti voľne prístupné. Podstatnú časť pokrývajú listnaté lesy s bukom, dubom či hrabom, na skeletnatých podložiach tiež jaseňom, javorom horským a lipou. Miestami sa vyskytuje nepôvodný gaštan jedlý, borovica čierna, teplo- a suchomilné travinno-bylinné porasty, skalné a sutinové spoločenstvá, vzácne i rašeliniská a slatiny. Najvyššie časti najmä na obalových a príkrovových štruktúrach ako aj krasové areály sú turisticky veľmi atraktívne a frekventované. V rámci oblasti leží takmer dvadsať rôzne veľkých území európskeho významu (najrozsiahlejšie sú: Devínske Karpaty, Homoľské Karpaty, Kuchynská hornatina a Biele hory) a dva veľké areály z nej zaberá chránené vtáčie územie Malé Karpaty (obe kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Obsah informačných panelov

1. Trasa Malokarpatského vlastivedného náučného chodníka, I. úsek Lamač – Kačín (plán)
2. Lamač; bitka pri Lamači 1866
3. Geologické pomery
4. Geomorfologické pomery
5. *Rastlinstvo – panel chýba*
6. *Lesy – panel chýba*
7. *Živočíšstvo – panel chýba*
8. Lesná zver
9. Významné a chránené rastlinné druhy
10. *Prímestské lesy – panel chýba*
11. Druhá svetová vojna; trasa náučného chodníka (plán)

Informačné panely v teréne nie sú označené názvom chodníka.

Ovčiarska snáha, Ovčiarska Kopica,
Lamačská snáha

KAČÍ

Krupý vrch
(342)
LAMAČ

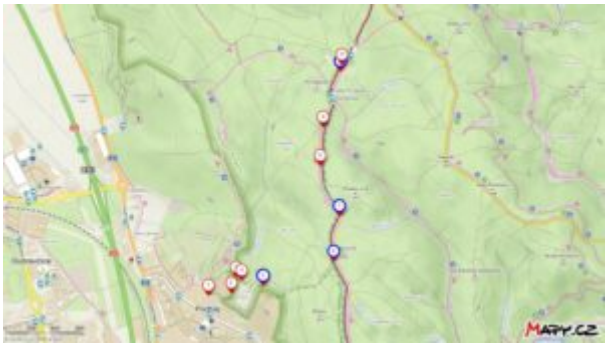
MAPY.CZ